

Brugerrådet for Naturstyrelsen Sønderjylland

Sønderjylland
J.nr. NST-210-00020
Ref. PEBTH
Den 6. februar 2014

Referat af brugerrådsmøde d. 23. januar 2014 kl. 14.30-17.00

Deltagere:

Helle Hartmann, Haderslev Kommune
Helle Hallmann, Haderslev Kommune
Søren Byskov Nielsen, Aabenraa Kommune
Kristian Toustrup, Danmarks Idrætsforbund
Arne Bondo-Andersen, Friluftsrådet
Vivi Lorenzen, Forsvaret
Leo Vindahl Olsen, Danmarks Naturfredningsforening
Jens Hangaard Nielsen, Danmarks Jægerforbund
Egon Iversen, Dansk Ornitologisk Forening
Inge Gillesberg, Naturstyrelsen Sønderjylland
Martin Reimers, Naturstyrelsen Sønderjylland
John Callesen, Naturstyrelsen Sønderjylland
Peder Bach Thøgersen, (referent) Naturstyrelsen Sønderjylland

Afbud:

Mogens Dall, Landbo Syd
Erna Knöpfli, Sønderborg kommune

Dagsorden:

- 1. Ekskursion om stormfald i Bommerlund Plantage.**
John Callesen orienterede om konsekvenserne af stormene "Allan" og "Bodil" på Naturstyrelsen Sønderjyllands arealer. Brugerrådet fik vist eksempler på urørte og oparbejdede stormfældede arealer. Det blev drøftet, hvor meget der efterlades på arealerne. Egon Iversen spurgte, om der bliver efterladt et uoparbejdet areal som en slags dokumentation. Inge Gillesberg svarede, at det ikke er hensigten bl.a. på grund af opformering af biller. Endvidere er stormfaldene godt dokumenteret med fotos o.lign.
- 2. Opfølgning på referat fra sidste møde.**
Ingen bemærkninger.
- 3. Stormfald (Opfølgning på ekskursion)**
For Naturstyrelsen Sønderjylland betyder stormene Allans og Bodils hærgen, at der væltede 135.000 KFM, hvad der svarer til ca. 4 års hugst i nåletræ. På landsplan er der væltet lidt under et års hugst. Der er ingen problemer med afsætningen af nåletræet, da Naturstyrelsen har mulighed for at justere hugsten mellem enhederne, så markedet ikke bliver presset.

I løvtræ estimeres det, at der er faldet 3.500 KFM på Naturstyrelsen Sønderjyllands arealer. En del af løvtræet vil blive liggende til at fremme biodiversitet, mens de mest værdifulde kævler bliver oparbejdet. Notat om flersidige hensyn ved oparbejdningen vedlægges.

I 1. halvår koncentrerer oparbejdningen på fladefald og skadede skærmsstillinger, mens det mere spredte stormfald vil blive oparbejdet i 2. halvår.

Der udarbejdes planer for den efterfølgende kulturetablering. Kulturetableringen tager udgangspunkt i den naturnær skovdrifts skovudviklingstyper, hvilket typisk betyder flere forskellige træarter i kulturene. På grund af det forholdsvise høje vildttryk, der er på de fleste af Naturstyrelsens arealer, vil det blive nødvendigt at hegne flere kulturer.

Der skal udarbejdes nødplaner for de stormramte arealer, og brugerrådet vil blive hørt i forbindelse med disse.

Det er svært at "sætte" økonomi på et stormfald, men følgende ræsonnement kan gøres. Ses stormfaldet som et tidsmæssigt kort kassetæknings scenarie, er økonomien fornuftig, idet afsætningen af træet kan betale for kulturetableringen. Det gælder til trods for, at oparbejdningen er dyrere og kvaliteten af træet er forringet i forhold til ved normal hugst. Vurderet ud fra et skovøkonomisk perspektiv, er det dyrt, at bevoksningerne ikke har opnået deres økonomiske optimum, at meget træ er knækket og at kulturetableringen skal tages før end beregnet. Derfor er stormfald som helhed ikke nogen god forretning.

Leo Vindahl Olsen (DN) spurgte om tyndingsniveauet har givet selvransagelse i naturstyrelsen. Inge Gillesberg forklarede, at en del bevoksninger er hugget hårdere end man normalt foreskrevet. Det skyldes den gradvise konvertering af bevoksningerne i retning af den naturnære skovdrift med flere forskellige træarter i kulturene. Disse bevoksninger er underplantet eller forberedt til underplantning.

4. Revideret politik for foldere, skilte og ruter

Martin redegjorde for baggrunden for at revidere politikkerne. Dels er det naturligt med mellemrum at se på politikkerne og dels er publikumsområdet beskåret med ca. 30 % i forhold til 2012 budgettet. Dette betyder fortsatte justeringer indenfor området.

Naturstyrelsen Sønderjyllands mål er, at der findes velkomstskilte ved hovedindgange til væsentlige naturområder, som besøges af relativt mange mennesker, der ikke kender arealerne i forvejen.

Naturstyrelsens mål er endvidere, at der findes afmærkede vandreruter i alle større naturområder, som besøges af relativt mange mennesker der ikke kender arealerne i forvejen. Det foreslås at nedlægge 7 ruter, oprette to og reducere længden på to ud af 22 ruter i alt.

Det blev drøftet, hvordan skilte og vandreruter bliver brugt. Der var ingen konkrete bemærkninger til listerne over fremtidige skilte og ruter.

Vandretursfolderne skal erstattes af digitale guides i en gradvis overgang. Disse guides laves efter princippet "turen går til ..." og for udvalgte områder vil der fortsat være en lille folder med kort. Mulighederne for at vise informationer på mobiltelefonen via QR-koder blev drøftet. Der var delte meninger om, hvor langt NST kan gå med digital formidling. Følgende fordele ved QR-koder blev nævnt: - billig formidlings metode, - mulighed for at fortælle om et områdes historie, og vise små film. Følgende ulemper ved QR-koder blev nævnt: - frygt for at en stor gruppe af gæster/borgere ikke har de nødvendige "redskaber" til at udnytte QR-koderne, - Er netværksdækningen tilstrækkelig i de afsidesliggende skove? Arne Bondo nævnt, at Lyreskoven kun bliver brugt af lokale hundeluftere, så der er det ikke nødvendigt med QR-koder.

5. Budget 2014

Naturstyrelsens budgetgrundlag er meldt ud til enhederne, men på grund af stormfaldet er budget 2014 ikke klar. Der skal ske omfordelinger på kontoerne for skovning og flisning. Der har været en grundig gennemgang af måden Naturstyrelsen fordeler deres ressourcer på, så der er fokus på faste kontra variable konti. Det betyder en række justeringer på Naturstyrelsen Sønderjyllands budget og det betyder reelt et mindre stramt budget i forhold til 2013.

6. Natura 2000 – Skovenes tilstand

Naturstyrelsen har meldt til EU at "Vigtige danske skove er i en ugunstig tilstand, når det gælder biodiversitet".

I den forbindelse ønsker Danmarks Naturfredningsforening at høre, hvad Naturstyrelsen Sønderjylland har tænkt sig at foretage i enhedens skove.

Meldingen til EU er en foreløbig melding og der skal nu sættes et udredningsarbejde i gang i forhold til, hvilke tiltag der konkret skal sættes i værk i forhold til de forskellige skovnaturtyper. Naturstyrelsen Sønderjylland afventer dette udredningsarbejde.

7. Udpegning af nye brugerrådsmedlemmer

Det er tid for udpegning af nye brugerrådsmedlemmer. Nogle har allerede fremsendt navne på deres nye medlemmer. Naturstyrelsen Sønderjylland skriver ud til hovedorganisationerne og gør opmærksom på, at det er tid for ny udpegning.

8. Eventuelt

Ingen bemærkninger.